

BUZÁS ISTVÁN /Szerk./

**Talaj- és agrokémiai vizsgálati módszerkönyv 2.
A talajok fizikai-kémiai és kémiai vizsgálati
módszerei**

Mezőgazdasági Kiadó, Budapest, 1988.

BUZÁS ISTVÁN /a könyv szerkesztője/ tizenkét szerzőtársával együtt készítette a Talaj- és agrokémiai vizsgálati módszerkönyv 2. kötetét, amely a talajok és a talajvizek - mind hagyományos, mind pedig korszerű műszeres - analitikai-kémiai és fizikai-kémiai vizsgálatait írja le. Jelen könyv fontossága és jelentősége abban áll, hogy szükség van olyan módszertani leírásokra, amelyek az addig használt módszerek mellé felsorakoztatják az új eljárásokat. Ezt a célt tűzte ki, és érte el BUZÁS ISTVÁN kutatói-szerzői együttese.

A könyv - az igényeknek megfelelően - széles spektrumú. Ismerteti a módszerek elvét, a műszereket és részletesen leírja a laboratóriumi eljárásokat. Ezt egészíti ki - az egyes fejezetek végén - a bőszeges ajánlott irodalom /összesen 206 irodalmi hivatkozás/. A 243 oldalas könyvben 7 ábra és 26 táblázat teszi érthetőbbé a mondanivalót, és ad segédletet a számításokhoz.

Az egyes fejezeteket más-más szerzők írták. Ez a különbözőség érződik az egyes témák megfogalmazásában, ez azonban nem zavarja az érthetőséget.

Az első fejezet a mintavétellel, a minták előkészítésével és feltárással foglalkozik. Felöleli a különböző típusú sav-eleggyel végzett feltárásokat, valamint az ömlesztéses feltárásokat oly módon, hogy választ nyújt a laboratóriumi lehetőségek és a minta jellege szerint. Külön érdeme az első fejezetnek, hogy a mintavétel, a mintaazonosítás, a mintakezelés és az előkészítés fontosságát kellően hangsúlyozza, kiemelve azt a tényt, hogy az ott elkövetett hibákat a további analízis során nem lehet korrigálni.

A második fejezet, amely a könyv leghosszabb és legszerteágazóbb része, a talajtanban jelenleg használt klasszikus és műszeres analitikai-kémiai mérőmódszereket ismerteti. Egységesen jó információkat szolgáltat és talán a könyv leértékesebb fejezete.

A harmadik fejezet a talajok kémhatásának vizsgálatát tárgyalja. A pH-mérés, a savasság és a lúgosság meghatározása önmagában véve nem túl bonyolult, de mégis adódhatnak nehézségek a talajok heterogenitása miatt.

A negyedik fejezet a talajok kationcserélő tulajdonságainak meghatározási módszereiről szól. A kationcserélő kapacitás a talaj egyik igen fontos paramétere. A meghatározási módszerek szakszerű gyűjteménye található meg e fejezetben.

Az ötödik fejezet a talajjavító anyagok adagjainak megállapítását részletezi. Elsősorban a talajok meszezésének adagjait meghatározó módszerek, másrészt a talajok gipszezése, majd pedig a talajjavítás hatékonyságának vizsgálata került tárgyalásra.

A hatodik fejezet a talaj szerves anyagainak meghatározását és jellemzését tárgyalja. Szerzők különböző módszereket ismertetnek a humusztartalom, humuszminőség, az összes-N-tartalom, a szerves-N-készlet megállapítására.

A hetedik fejezet a talajok sótartalmának és sóösszetételének vizsgálatával foglalkozik. Részletes recepteket tartalmaz az összessó-tartalom, a karbonát és hidrogén-karbonát, a klorid és szulfát, a kalcium és magnézium, a nátrium és kálium meghatározására vizes és telítési kivonatokból a második fejezetben leírt módszerek segítségével. Ez a fejezet tartalmazza még a talaj gipsztartalmának, valamint a luggal oldható szilícium- és alumínium-tartalmának meghatározását is.

A nyolcadik fejezet a talajvizek vizsgálatát taglalja. Itt elsősorban az elemzési eredményeket alapvetően befolyásoló mintavétel körülményeinek tisztázása, és ennek dokumentálása emelhető ki, valamint a talaj szikesedése és a talajvíz összetétele közötti összefüggés vizsgálatai.

A kilencedik fejezet a talajok redoxtulajdonságainak vizsgálatával, a tizedik fejezet pedig a talajok fajlagos felületének meghatározásával foglalkozik. Ez utóbbira a gázabszorpció, illetve a szuszpenzió "anionkilökődés" módszerét alkalmazzák.

A fejezetek rövid áttekintéséből is látható, hogy BUZÁS ISTVÁN és kollégái "A talajok fizikai-kémiai és kémiai vizsgálati módszerei" című könyve a modern talajtan elvárásainak megfelelően, a teljességre való törekvés igényével készült. E munka valószínűleg hosszú időre alapkönyvnek számít majd az agrokémiai vizsgálatok terén.

IKRÉNYI KÁROLY

Magyar Állami Földtani Intézet,
Budapest

Érkezett: 1989. február 9.